Mikko Vuorenmaa
25.10.2022

Lausunto Ympäristövaliokuntaan

Hallituksen esitys eduskunnalle rakentamislaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Energiateollisuus kiittää Ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta lausua liittyen rakentamislain uudistukseen. Energiateollisuuden päähuomio on keskittynyt rakentamislaissa erityisesti rakennusten ilmastoselvitykseen ja siinä rakennusten energiankäytön päästöjen laskentaan. Pidämme hyvänä, että asukkaille tarjotaan lisätietoa liittyen heidän asumisensa päästöihin. Energiateollisuus haluaisi kuitenkin nostaa esiin yksityiskohtia erityisesti ilmastoselvityksestä, missä näemme oleellisia kehittämiskohteita. Ilmastoselvityksen vaikutuksia on hankala arvioida, koska rakennukselle asetettuja hiilijalanjäljen raja-arvoja ei ole vielä määritetty. Ilmastoselvitys ei käytännössä muuttunut ollenkaan edellisellä lausuntokierroksella kritiikistä huolimatta.

Ilmastoselvitys

Paikallisuus

- Kaukolämmön tuotanto on aina paikallista. Lainsäädäntö ei mahdollista paikallisten todellisten päästöjen käyttämistä laskennassa. Kaukolämpöverkkojen nykyiset ja tulevat tuotantorakenteet voivat merkittävästi erota toisistaan. Osa on esimerkiksi jo nyt hiilineutraaleja, osa on matkalla kohti hiilineutraaliuutta. Tulevaisuudessa osassa verkoista tuotanto tulee pääosin perustumaan polttoon perustumattomaan tuotantoon, osassa on pääosin biomassaa ja osassa tulee olemaan yhdistelmä edellä mainittuja. Koko Suomen yhteinen päästökerroin kaukolämmölle ei huomio eri tuotantotapojen eroja päästöjen suhteen. Kansallinen päästökerroin kaukolämmölle on ekvivalentti eurooppalaisen päästökertoimen käyttämisestä sähkölle. Voimme kaikki yhtyä mielipiteeseen, että tämä ei ole hyvä ratkaisu rakennuksen päästöjen laskennalle. Lisäksi tällä hetkellä päästötietokannassa olevat tulevaisuusskenaariot ovat vanhentuneet. Ympäristöministeriön omassa selvityksessä tunnistettiin todellisten päästöarvojen käytön tarve. Tämä ei kuitenkaan vielä näy laissa tai päästötietokannassa.
- **Ehdotus: Verkkokohtainen laskenta. Tässä voitaisiin hyödyntää Paikallisvoiman päästölaskuriin tulevaa uutta ominaisuutta, jossa yhtiöt ovat voineet kertoa tulevaisuuden polttoaineistaan, jota voi käyttää laskennan pohjana. Laskurista löytyy tilastoihin perustuvaa tietoa paikallisista päästöistä.**

Muiden omien toimien vaikutus

- Nykyinen laskentatapa elinkaaripäästöjen laskennalle ei kannusta yrityksiä vähentämään välillisiä esimerkiksi polttoainehankinnan päästöjään (Scope 3), koska kertoimet on määritetty ennalta. Laskennassa tulisi pystyä huomioimaan yritysten omien toimien vaikutus tuotetun energian elinkaaripäästöihin.

Laskennan epätarkkuudet ja vaikutukset energiajärjestelmään

- Vaikutuksia lämmitysmarkkinaan ei ole analysoitu
- Näemme, että tarkempi analyysi lain vaikutuksista energiajärjestelmään olisi tarpeen tehdä. Energiajärjestelmän kehitystä ohjataan muun muassa päästökaupan ja kansallisen verotuksen pohjalta, jotka ohjaavat toimijoita vähäpäästöiseen energiantuotantoon. Yksittäisten rakennuksien päästöjen optimointi energiajärjestelmän päästöjen optimoinnin sijaan voi johtaa järjestelmätason päästöjen kasvuun. Pahimmassa tapauksessa paikalliset päästöt kasvavat, jos siirrytään jo täysin päästöttömästä kaukolämpöverkosta sähköä hyödyntävään ratkaisuun.

Energiateollisuus ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.energia.fi

- Vuosittaisten arvojen käyttäminen pääosin sähkön osalta tulevaisuuden energiajärjestelmässä tuo tuloksiksi todellisia päästöjä selvästi pienemmät päästöt, koska järjestelmään tulee todennäköisesti paljon tuulivoimaa ja joustavaa kysyntää, jolloin vuosittaisista luvuista ei voida laskea rakennuksen todellisia päästöjä. Tunnittainen laskenta toisi arvon myös päästömielessä rakennuksen kyvykkyydelle joustaa sähkömarkkinan mukana

Ystävällisin terveisin

ENERGIATEOLLISUUS RY
Mikko Vuorenmaa
Kaukolämmön ja energiakäytön asiantuntija